

Biohajoavista jätteistä valmistettuihin maanparannusaineisiin liittyvä lainsäädäntö

Jokioinen 25.11.2009

Arja Vuorinen
Valvontaosasto, Evira
www.evira.fi

Tarkastelen esityksessäni

Millä ehdoin biohajoavasta jätteestä
maanparannusainetta

maanparannuskompostia, muuta mitä?

Säädökset – muutoksia!

Mitä toiminnalta edellytetään?

Mitä tuotteilta vaaditaan?

Lannoitevalmisteita koskevat säädökset

- **Lannoitevalmistelaki 539/2006**
 - **MMMä 12/07 lannoitevalmisteista**
 - **Muutettu asetuksin MMMä 09/08, MMMä 09/09 ja 19/09**
 - **MMMä 13/07 lannoitevalmistealan toiminnasta ja valvonnasta**
 - **Muutettu asetuksella 20/09**
 - ei koske maanparannusaineita, mikäli ne sijoitetaan hyväksytyille kaatopaikalle tai poltetaan hyväksytyssä polttolaitoksessa ; MMMä 12/07 ei koske, kun maanparannusaine käytetään kaatopaikkojen ja muiden suljettujen alueiden maisemointiin

Löytyvät www.evira.fi /kasvintuotanto ja rehut/lannoitevalmisteet

Lannoitevalmisteita koskevat EY-säädökset

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002 ns. sivutuoteasetus
 - mm. muutettu komission asetuksin (EY) 181/2006 ja 208/2006
 - **Korvattu asetuksella (EY) 1069/2009**, aletaan soveltaa 4.3.2011 alkaen; toimeenpanoasetus valmisteilla (rev2) valmistunee v. 2011 alkuun
- Epäorgaanisia lannoitteita koskeva asetus (EY) N:o 2003/2003; kalkitusaineiden harmonisointi aloitettu
- Muiden lannoitevalmisteiden harmonisointi? Keskustelu aloitettu 9.9.2009, mm. EPAGMA aloitteen tekijinä

Mitä toiminnalta vaaditaan?

- Tiedettävä, mitä halutaan tehdä
 - Raaka-aineet, käsittelymenetelmä, mihin käyttöön käsitelty aines

Lannoitevalmistekseksi markkinoille→

- ***Ilmoitusvelvollisuus***
- ***Tiedostonpitovelvollisuus***
- ***Omavalvontavelvollisuus***
- ***Laitoshyväksyntä; LL 539/2006 tai EY 1774/2002; myös EY 1069/2009 edellyttää***

Omavalvonta

- Toimijan tekemä prosessin ja lopputuotteen laadunvalvonta, tehdään työ- ja toimintaohje, **omavalvontasuunnitelma**
- Valitaan valvottavat kohdat, kriittiset valvontapisteet ja asetetaan niille toimenpiderajat
 - Esim. Raaka-aineet, seossuhteet, esikäsittely, kompostoinnin aikainen **lämpötilan seuranta**, käännöt, seostamiset, lopputuotteen laadun varmistus
 - Ns. vaara-analyysin ja kriittisten valvontapisteiden periaatteisiin perustuva, **"HACCP"**, (EY) 1069/2009 29 artikla
- Varmistetaan **jäljitettävyys** - mitä, missä, milloin, minne? Erätunnisteet!
- Ennakoidaan ongelmatilanteet ja tehdään toimintaohjeet niiden varalta
- **Pidetään kirjaa** tehdyistä toimenpiteistä, mittaustuloksista, poikkeamatilanteista, korjaavista toimenpiteistä – mitä, milloin, kuka tehnyt
- Suunnitelma tarkistettava säännöllisesti ja päivitettävä

Laitoshyväksyntämenettely

- Laitoksella oltava hyväksyntä ennen kuin se markkinoille saattaa lannoitevalmisteita
- Hyväksyntää haettava,
 - Lomake ja täyttöohjeet www.evira.fi
 - Myönnetään, kun laitos toiminnaltaan, rakenteeltaan ja varustukseltaan täyttää vaatimukset
- Toiminnan muuttuessa haettava uutta hyväksyntää
- Hyväksyntä voimassa toistaiseksi, edellytyksenä että ehdot täyttyvät

Vaatimukset

- Lämpötila/käsittelyaika
 - Toistettavasti saavutetaan vaatimustenmukainen lannoitevalmiste
- Kirjanpito
- Jäljitettävyys
- Kulkujärjestelyt
- Puhdistusmenettelyt, tuholaisten torjunta
- Hygieenisuus
 - *E. coli* alle 1000 pmy/g, ei salmonellaa/ 25 g
- Haitalliset metallit ja epäpuhtaudet alle raja-arvojen
- Tyyppinimikohtaiset tuotevaatimukset täyttyvät
 - Kypsyys, stabiilisuus, orgaanisen aineksen määrä yms.

Tuotteille säädetyt laatuvaatimukset

- Tasalaatuisia, turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia, eikä niiden käyttöohjeiden mukaisesta käytöstä saa aiheutua vaaraa ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle eikä ympäristölle
- Markkinoille saa saattaa ainoastaan lannoitevalmisteita joilla on tyyppinimi (luettelot: MMMa 12/07, 08/09 ja 19/09 liite I)
- **Markkinoille saatettaessa tuotteella oltava aina säädösten mukainen tuoteseloste, jossa ilmoitetaan tyyppinimikohtaisesti vaaditut tiedot**
- Tuotteen täytettävä tyyppinimikohtaiset erityisvaatimukset; esim. sallitut raaka-aineet, vaadittu käsittelymenetelmä, stabiilisuus, kypsyys, orgaanisen aineksen määrä

Millaisia tyyppinimiä eli tuotteita?

ID2 Orgaaniset maanparannusaineet

- **Tuorekomposti**
 - Kompostoimalla tai mädättämällä ja **jälkikompostoimalla** orgaanisista jätteistä valmistettu tuote, joka on riittävän stabiilia ja hygieenistä
 - CO₂-tuotto alle 6 mg CO₂-C/g VS/vrk
 - Orgaanisen aineksen määrä vähintään 25% ka
 - Käytön rajoitteita
- **Maanparannuskomposti**
 - CO₂-tuotto alle 3 mg CO₂-C/g VS/vrk, juurenpituusindeksi yli 80%, nitraatti-N/ammonium-N yli yksi
--- >Ei käytön rajoitteita
- **(Maanparannusmädäte – POISTETTU LUETTELOSTA!!!)**

IF2 Seosmullat

- **Kompostimulta**
 - Maanparannuskompostia tai vanhennettua puhdistamolietettä sisältävä seosmulta

Vaihtoehtoja komposteille?

ID2 Orgaaniset maanparannusaineet

- **Kuivarae**
 - Lämpökuivaamalla, rakeistamalla tms. (esim. 80°C 2 h)
 - Voi olla lisätty ravinteita tai rakeistamista edistäviä aineita
 - Kosteus enintään 10%
 - Käytön rajoitteita

ID5 Maanparannusaineena sellaisenaan käytettävät sivutuotteet

- **Mädätysjäännös** (MMMä 19/09; mädätetyn puhdistamolietteen tilalle)
 - Mesofiilisen tai termofiilisen mädätyksen sivutuotteena syntynyt **hygienisoitu** mädätysjäännös sellaisenaan, mekaanisesti kuivattuna
 - Ei stabiilisuusvaatimusta; on **käytön rajoitteita (vrt VNp 282/94!)**
- **Kalkkistabiloitu puhdistamoliete**
 - Kalkkistabiloimalla (pH yli 12 vähintään 2 h)
 - Ei stabiilisuusvaatimusta; on **käytön rajoitteita (vrt VNp 282/94!)**

- Tavoitteena käyttötarkoitukseensa sopiva tuote
- Turvallinen käyttää käyttöohjeiden mukaisesti
- Oikea tuote oikeaan paikkaan
- Mahdollisuuksia!

Mädätysjäännös – tuorekomposti –
maanparannuskomposti - kompostimulta

”Vanha” komposti markkinoille?

- Laitoshyväksyntä puuttuu?
- Onko ilmoitusvelvollisuus tehty?
Jos laiminlyöty
→ **Tuotteella markkinoille saattamisen kieltö**
- Hoida hakemukset kuntoon
- Jäljitettävyys? Lämpötilaseuranta?
Analyysitodistukset tuotteesta, mm. hygienisyys
varmennettu
- Hae markkinointikiellon purkua Evirasta